

HÍRNÖK

A csallóközesütörtökiek lapja

XI. évfolyam 1. szám

2015. április

Locsolóvers

*Van e háznak rózsabokra,
Nyúlják élte sok napokra,
Hogy virítson mint rózsaszál,
Megöntözném: ennyiből áll,
A kis kertész fáradsága,
Piros tojás a váltsága.*

Húsvéti népszokások a Csallóközben

A nagyböjti komorságot, a böjt szigorúságát a keresztény világ legnagyobb ünnepe, a föltámadás emléknapja, húsvét váltotta föl. Már a magyar neve is jelzi, a hosszú böjttől ez a napon fogyasztottak először zsírral készített ételeket, főként húst.

Az ősegyházban ezt az ünnepet Solemnitas solemnitatum, azaz az Ünnepek ünnepének nevezték. A liturgiában Dominica Resurrectionis = a mi Urunk Jézus Krisztus föltámadásának napja a neve. E liturgia lényege és tartalma Krisztus dicsőséges feltámadása, ahogy a zsoltairos mondja: „Ez az a nap, ame-

lyet az Úr alkotott nekünk, örüljünk és ujjongjunk!”

A zsidó hagyományban gyökerező, a vasárnap mellett a legrégebbi keresztény ünnep, a húsvét a keresztény korban sokáig az újév kezdetét is jelentette. Ennek emlékére a negyven napos böjt utáni első napot megszentelt ételek fogyasztásával kezdték. A keleti rítusú egyházban ezt a húsvéti ételt pászkának nevezték, s náluk ez az ünnep a pászkaszentelés. A Csallóközben is szokásban volt a húsvéti ételek megszentelése. A templomban megáldott ételből (hús, sonka, tojás, kalács, bor) a ház minden lakójának, a család minden tagjá-

nak ennie kellett egy keveset, s csak utána ültek a tulajdonképpeni ebédhez. A megszentelt ételből az állatok is kaptak, hogy azok is védve legyenek minden bajtól, a veszedelmektől és a betegségektől. Emellett ezeknek az ételeknek gonoszűző ereje is volt, s morzsája, hulladéka mind a jószág, mind a föld javára szolgált, akár a karácsonyi asztalról lehullott maradék. A húsvéti ételszenteléssel az egyház viszont arra figyelmezteti a hívőket, hogy a hosszú böjt után se kísértsen meg senkit a mértéktelenség. A megszentelésre elhozott ételek mind Krisztust jelképezik.

(folytatás a 3. oldalon)

Ez az év fordulópont lesz

Új év, új önkormányzat, új kihívások. Amelyekből két égető témára kérdezzünk rá Öry Pétert, Csallóközsütörtök község újraválasztott polgármesterét kérdezzük, mire számíthat a település az idén?

Ha elemezni akarjuk az előttünk álló időszakot, meg kell állapítanunk, hogy a 2015-ös év a legnagyobb törést jelenti a település életében. Többször jeleztük, hogy az oktatási intézményeinkkel komoly gondjaink vannak. Természetesen nem magával az intézménnyel, hanem a tanulók számával, és ebből eredően azzal, hogyan alakulhat a finanszírozás. Az idei számításaink szerint a két iskola esetében a hiányzó összeg meghaladja a hatvan ezer eurós összeget. Ami nagyon sok. Ha ezt összevetjük a község éves költségvetésével, ami durván nyolcszáz ezer euró, akkor ez a nyolc-kilenc százalékos hiány gyakorlatilag padlóra küldheti az egész települést. A kérdés tehát nem kizárólag az oktatási intézményt, annak működtetését és megtartását érinti, hanem azt a tényt, hogy maga a település fejlődőképes-e. (Más kérdés, hogy lehet-e egy község iskola nélkül fejlődőképes egyáltalán?) A legnagyobb kihívás tehát az iskoláink sorsa, amit meg kell oldanunk. Márciusi önkor-

mányzati ülésünkön foglalkozunk a kérdéssel, hiszen lépni kell. A hatvan ezer eurós mínusz az egész település működését veszélyezteti.

Milyen lehetőség, illetve „menekülési útvonal” lehetséges? Ilyenkor csak az jut az ember eszébe, hogy honnan lehet elvenni, hogy ezt a lyukat be lehessen tömni.

A község költségvetéséből nem tudunk elvenni máshonnan forrásokat. Mert mondjuk meg lehet szüntetni a közvilágítást, valaminek a működését, de nem ez a megoldás. Ráadásul egy folyamatról van szó, s még ha akadna is gyors és fájdalommentes megoldás, minden évben ezt nem lehet megismételni. Márpedig ez a gond évről évre előáll.

Elmondható, hogy mindezt az állam rossz finanszírozási gyakorlata idézte elő?

Az a támogatás, amit az államtól kapunk az iskolára, gyakorlatilag a bérkötségeket sem feddi le. Havi 2800 euró mínusz ugrik ki csak a bérkötségeknél. Az a csomag, ami az oktatási minisztériumból az oktatásra érkezik az oktatási hivatalon keresztül, az nem tartalmazza a konyha, a szakács, a napközis költségeit. Az állam kizárólag a tanárok és a takarítók bérkötségét (pontosabban annak egy részét) fedezi. Fájdalmas ezt mondani, de tájékoztatni kell a polgárokat a realitásokról. Mert lehetne szépeket mondani és álmodozni, de a valóság nem egyszerű. Ahogy csökken a diákok létszáma, úgy romlik a helyzet. Lehet tanakodni, összevonjuk-e a két (magyar és szlovák oktatási nyelvű) iskolát, s hogy azzal mennyit tudnánk megtakarítani, levinni a teljes szervezettségű iskolánkat kisiskolává. Ez a helyzet azt tükrözi, hogy az egész finanszírozási helyzet rossz. Ez tévút. Gyermekek száma alapján nem lehet fizetni, mert ez a szülők számára egy óriási handicap.

Pedig az iskolát felújította az önkormányzat.

Pontosan ezért. Így megtakarítottunk nyolcszáz ezer eurót évente. De átvállaltuk a karban-

tartási munkákat, fűnyírást stb. is, ezeket saját rezsijében végzi az önkormányzat. Hozzá kell tennem, hogy az előttünk álló egy-másfél évnek a történéseit alapvetően fogja befolyásolni az a kérdés, hogy mi lesz az iskolával. Lehet, hogy le kell állítanunk a községi beruházásokat, ha csak nem akarunk valamit eladni a község vagyonából. Az eladásból származó bevétel ugyanakkor csak beruházási költségre fordítható. Magyarán: ha eladunk egy darab földet, azt nem tehetjük bele a bérkötségekbe, annak a bevételéből – a törvényi előírások alapján – csak fejleszthetünk. Az iskoláink fölött egyébként még mindig ott lebeg Damoklesz kardja, hiszen a Čaplovič-féle „megreformált” oktatási törvényt senki nem támadta meg, az érvényben van ma is. Eszerint tizenegynél kevesebb diákkal nem is lehet osztályt nyitni.

Mi a másik nagy kihívás?

A hulladékgyűjtés kérdése. Döbbenettel tapasztaljuk, hogy egyre több a szemét. Kilencedikén például arra ébredtünk, hogy az Erzsébet és a Csallóközsütörtöki út között, ahol egyébként is akad elszórt hulladék, valaki kidöntött egy teljes tehertároló szemetet. A községnek négyszáz eurójába került ennek az elszállítás. Természetesen megtettem a feljelentést ismeretlen tettes ellen. Ez csak egy példa a sok közül, hiszen egyre nagyobb és egyre kezelhetetlenebb problémát fog okozni a hulladék kérdése.

Tegyük hozzá: annak dacára, hogy Csallóközsütörtökben megépült és jól működik a gyűjtőudvar.

Hihetetlen mennyiségű hulladék gyűlt össze mióta üzemel, s elgondolkodtató, hová került volna az a sok szemét egyébként. Fontos elmondani, hogy kiértük a közbeszerzést a hulladékdíjra. Más településekkel ellentétben mi négy éve azért nem emeltünk hulladékdíjat, mert állandó árakra sikerült szerződnünk. Most a kérdés, melyik cég adja a nyerő árajánlatot a közbeszerzés folyamatában, s ennek függvényében alakul a hulladékdíj mértéke 2016-ra.

Húsvéti népszokások a Csallóközben

(befejezés az 1. oldalról)

A húsvét ünnepi hangulatához szorosan hozzátartozott a piros tojás is. Mágikus szerepét minden népnél megtaláljuk már a történelmi idő kezdetén. A legenda szerint az egész világegyetem a „világotjás”-ból keletkezett. Misztikus jelentősége van a tojásnak a hinduk szent könyvében, a Védák-ban is. Az ókori népek szimbólumként használták sírjaikon, zsinagógáikon, mecseteken és más középületeken is. A történelmi Magyarország területén a régészeti feltárások során avar női sírokban találtak tojást, ami azt látszik bizonyítani, hogy már a pogány népek is az élet keletkezésének a csíráját látták benne.

A keresztény egyház a megváltás jelképévé tette a tojást, piros színe pedig Jézus keresztfán kiontott véréét idézi a népi hiedelemben is, szinte az egész Csallóközben. A húsvéti tojás védte meg őket a bajoktól, a betegségektől, s fokozta a női termékenységet is. A Szerdahely környéki falvakban, így a Karcsákon, az Udvarnokokban, Gelle-szélien, de az egész Öreg-Duna mentén szokásban volt húsvét vasárnapján ebédkor egy szentelt tojást annyi fele osztani szét, ahány tagja volt a családnak. Ezt a húsvéti tojást nevezték „kókannyának.” A kókonya szó a régi magyar nyelvben minden olyan hideg ételt jelentett, amelyet húsvétkor szenteltek meg. A Csallóközben pedig a kókonya, „kókannya” a megszentelt piros tojást jelentette. Bősön úgy tudták, hogy a piros tojás feltörése Jézus sírból való feltámadását, a bor pedig Jézus véréét jelképezte.

Húsvéthétfő az ünnep kis nyolcadának az első napja. Az egyház a megkeresztelt hívők új életének a boldogságát, nyugalmát

hirdeti. E nappal kapcsolatban alakult ki a locsolkodás szokása. Ezt a műveletet a Csallóközben, egyes falvaiban öntözésnek nevezik. A még napjainkban is szokásban lévő hagyomány tulajdonképpeni célját ma már alig, vagy egyáltalán nem ismerik. A húsvéthétfői locsolkodás: a lányok, asszonyok, menyecskék vízzel való meglocsolása, „megöntözése” hajdan az asszonyi termékenység serkentésére, fokozására irányult, e szokás régi voltáról már a középkorból is találunk utalásokat. Ezt a termékenységvarázsló ősi, katartikus szertartást az egyház is átvette, s így a keresztelésre vonatkozik. Ugyanis régen húsvét táján, elsősorban nagyszombaton víz-bemerítéssel, leöntéssel kereszteltek, mert ahogy a teremtéskor „Isten lelke lebegett a vizek fölött”, így száll le most is a Szentlélek a keresztség vizére, hogy akik benne elmerülnek, a víz és a Lélek útján újra szülessenek. Már ekkor is ismerték a vízbevetélő hétfő, vízbehányó kedd kifejezéseket. Csilizradványon tiszta, hideg vízzel megtöltött dézsából öntözték a lányokat. Bősön kannákból, Medvén „ampákból zúdít a víz” az asszonynépre.

A Csallóközben érdekes magyarázatokat találunk az öntözés szokásával kapcsolatban. Csilizradványon Vida Simonné úgy tudta, hogy Jeruzsálemben Pilátus háza előtt volt a piac. A kofák és a vásárlók már kora hajnalban hangosan tárgyalták az eseményt, hogy Jézus feltámadt. Egyesek elhitték a hírt, mások kételkedtek annak igazában. Ebből nagy veszekedés támadt. A csetepaté miatt Pilátus nem tudott aludni, s vízzel öntette le a veszekedő népséget, hogy elhallgassanak, hagyják el a piacot. Ennek emléke lenne a húsvéti locsolkodás. A medvei hiedelem szerint öntözni azért jártak a legények, mert a szent asszonyok kenetet és olajat vittek Jézus sírjához, hogy megkenjék vele a Mester testét. Őt azonban már nem találták a sírban. A kenetet és az olajat ezért hazavitték, és otthon a ház népére és a rokonokra öntötték. A megkenéssel és a bebalzsamozással kapcsolatos a felbári történet is. Eszerint a húsvéthétfői víz Jézus testének a bebalzsamozását jelképezi, ugyanis a keresztről való levétel után vízzel mosták ki a sebeit, hogy a test megtisztításával bebalzsamozhassák. Ennek emléke a húsvéthétfői öntözés.

(Marcell Béla: Naptár és néphagyomány, Csallóközi népszokások)

Községi költségvetés 2015

Bevételek

1	Bevétel a jövedelemadóból	335 000,00 €
2	Ingatlanadó	87 860,00 €
3	Eb adó	1 419,00 €
4	Közterület használati adó	700,00 €
5	Kommunális hulladék helyi illetéke	32 200,00 €
6	Nem adóból származó bevételek	77 688,00 €
7	Oktatásügyi feladatok elvégzésének állami támogatása	184 931,00 €
8	Átruházott államigazgatási hatáskörök finanszírozása	19 382,00 €
A	Általános bevételek összesen	739 180,00 €
1	Eladásból származó bevételek	46 000,00 €
B	Befektetési bevételek összesen	46 000,00 €
C	Pénzügyi operációk összesen	16 140,00 €
	Magyar tannyelvű alpiskola bevétele	0,00 €
	Bevételek összesen	801 320,00 €

Kiadások

1	Községi kiadások - általános feladatok elvégzése	269 256,00 €
2	Hulladékgazdálkodás	44 399,00 €
3	Építésügyi hivatal működtetése	13 090,00 €
4	Anyakönyvi hivatal működtetése	5 092,00 €
5	Tűzoltóság megelőző feladatai	2 039,00 €
6	Helyi utak karbantartása	2 000,00 €
7	Sportpálya karbantartása és a futball klub támogatása	13 300,00 €
8	Temető és zöld övezetek karbantartása	10 479,00 €
9	Kultúrház és könyvtár fenntartása	34 656,00 €
10	Közvilágítás	14 050,00 €
	Községi kiadások összesen	408 361,00 €
1	Magyar tannyelvű általános iskola kiadásai	141 023,00 €
2	Napközi a magyar tannyelvű általános iskola mellett	12 845,00 €
3	Általános iskolai étkezde	15 788,00 €
4	Szlovák tannyelvű általános iskola -1-4. osztály	55 351,00 €
5	Szlovák tannyelvű általános iskola - napközi	9 662,00 €
6	Óvoda	66 940,00 €
7	Óvodai étkezde	17 510,00 €
	Oktatásügyi kiadások összesen	319 119,00 €
A	Általános kiadások összesen	727 480,00 €
1	Beruházási kiadások	46 000,00 €
B	Befektetési kiadások összesen	46 000,00 €
C	Pénzügyi operációk összesen	27 840,00 €
	Kiadások összesen	801 320,00 €

Rozpočet obce na rok 2015

Príjmy

1	Výnosy dane z príjmov	335 000,00 €
2	Daň z nehnuteľnosti	87 860,00 €
3	Daň za psa	1 419,00 €
4	Daň za užívanie verejného priestranstva	700,00 €
5	Miestny poplatok za komunálny odpad	32 200,00 €
6	Nedaňové príjmy	77 688,00 €
7	Prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva	184 931,00 €
8	Ostatné príjmy z preneseného výkonu štátnej správy	19 382,00 €
A	Bežné príjmy spolu	739 180,00 €
1	Príjmy z predaja nehnuteľnosti	46 000,00 €
B	Kapitálové príjmy spolu	46 000,00 €
C	Finančné operácie	16 140,00 €
	Príjmy Základnej školy s VJM	
	Príjmy spolu:	801 320,00 €

Výdavky

1	Výdavky obce - zabezpečenie bežných úloh	269 256,00 €
2	Odpadové hospodárstvo	44 399,00 €
3	Stavebný úrad	13 090,00 €
4	Matrika	5 092,00 €
5	Požiarna prevencia	2 039,00 €
6	Miestne komunikácie	2 000,00 €
7	Športové ihrisko a dotácia pre futbalový klub	13 300,00 €
8	Rozvoj obce- cintorín a verejná zeleň	10 479,00 €
9	Kultúrny dom a knižnica	34 656,00 €
10	Verejné osvetlenie	14 050,00 €
	Obec celkom	408 361,00 €
1	Základná škola s vyuč.jazykom maďarským	141 023,00 €
2	Základná škola s vyuč.jazykom maďarským -školský klub detí	12 845,00 €
3	Školská jedáleň pri základnej škole	15 788,00 €
4	Základná škola slov. 1-4. trieda	55 351,00 €
5	Základná škola - školský klub detí	9 662,00 €
6	Materská škola	66 940,00 €
7	Školská jedáleň pri MŠ	17 510,00 €
	Školstvo celkom	319 119,00 €
A	Bežné výdavky celkom	727 480,00 €
1	Investičné výdavky	46 000,00 €
B	Kapitálové výdavky celkom	46 000,00 €
C	Finančné operácie	27 840,00 €
	Výdavky obce spolu	801 320,00 €

Hogy egészséges, boldog felnőttek legyenek

„Ezek a csillogó fekete szemű gyerekek nem maguk váltották a belépőjegyet arra az útra, amit úgy hívunk, élet. Ha a szemükbe nézünk, ugyanazt a sugárzást érezzük, ugyanazt olvassuk ki belőlük: itt vagyok, faragj az évek során embert belőlem...”

(Várady J.)

Hosszú ideje már annak, hogy egyik kedvelt főiskolai tanáromtól kapott útravalóval, a fenti idézettel a szívemben elindultam a pedagógusi pályámon. S már annak is 12 éve, hogy foglalkozásainkat elindítottuk, azzal a hittel és reménnyel, hogy szombatonként, péntek délutánonként valami kis értéket sikerül hozzátennünk minden kis gyerkőc életéhez, s hogy mi is segítségükre legyünk abban. Hogy igaz, boldog ember váljék belőlük. Konceptiónk alapjaiban alig változott az évek során, de mindig hajtott bennünket a vágy, évről évre picivel többet adni a hozzánk látogatóknak. Már sok mindent megvalósítottunk, s még nagyon sok minden lapul a tarsolyunkban, ami megvalósításra vár.

A tavalyi év legnagyobb sikere minden bizonnyal a rajzpályázatunk volt, s erre való tekintettel ebben az évben ismét meghirdettük. Két vers illusztrálására van lehetőségük a kis művészeknek. Szlovákiai magyar költőket választottunk, Tóth Elemér Állatkerti mese című alkotását, valamint a már szinte elfelejtett költő Pósa Lajos A kakas és a golya című versét. Részleteket a Játékvár Játézház Facebook-oldalán olvashatnak az érdeklődők.

A tavalyi év másik sikere, bár talán nem olyan látványos, mint a rajzpályázat, kis újságunk, az Útravaló elindítása volt, s most tavasszal már az újság első születésnapját ünnepeljük. Tudjuk, hogy a gyerekek nagyon kedvelik ezt a formáját is a bemutatkozásnak, hiszen mindig megtelik a postaládánk a szép alkotásokkal. Köszönet jár a támogatók mellett annak az embernek, aki egy évvel ezelőtt még buzdított bennünket, aki lelkesedésével ott bábáskodott az Útravaló megszületésénél, s aki ma már sajnós,

csak fentről figyelheti munkánkat. Sanyi bácsi, reméljük nem okoztunk csalódást. Közkedvelt a gyerekek körében, ha vendéglátókat hívunk, vagy ha kirándulni megyünk. Így került sor októberben a Kuttyomfitty társulat vendéglátójára Egyszer egy királyfi címmel, melynek során igénes díszletek mellett a gyerkőcök együtt rophatták a táncot a darab szereplőivel. Nagy sikere volt Kevicky Tünde vendégszereplésével a Zenés mesedélután címet viselő műsornak, ahol a gyerekek szintén bekapcsolódhattak a műsorba, belebújhattak egy-egy ismert meseszereplő jelmezébe. Pár héttel ezelőtt nagy sikerrel tartottuk meg a húsvétváros foglalkozásunkat, ahol sok szép ajtódísz, hímes tojás készült, de megemlékeztünk március 15-ről is, saját készítésű kokárdák kitűzése után spontán szavalatba kezdtek a gyerekek, így elhangzott a Nemzeti dal, de több Kossuth-nóta is.

Természetesen a évzáró vezetőségi gyűlésen hosszú távú tervekről is szó esett. Reméljük, hogy a jövőben jóakarattal, segítő szándékkal a Játékvár megtalálja azt a helyet, amely állandó, önálló otthona lehet, s ahol akár

heti több alkalommal is találkozni tudunk veletek kedves gyerekek, és szülők. Mert sok-sok programötletünk van még, akár az ifjúsági színhátszókör, akár a Könyvmolyképző olvasást népszerűsítő beszélgetőkör, vagy a a rég vágyott művésztelep, de ötleteink sorának sokára lenne csak vége.

Szerény anyagi körülményeink talán azt tükröznék, hogy ilyen kezdeményezést életben tartani szinte lehetetlen, de lám, mit tesz az emberi akarat és összefogás! Bizony csodákat. Ezért köszönet jár minden segítőnknek, akik megteremtik az anyagi és egyéb feltételeit annak, hogy évek múltán azok a csillógó szemű kis gyerkőcök, akik szárnyaikat próbálgatják nálunk, azt tudják majd mondani: „Köszönjük, hogy embert faragtatok belőlünk.”

Ehhez kívánok lelkes kis csapatunk valamennyi tagjának sok erőt és még több hitet. A kedves olvasókat, akik esetleg még nem ismerik tevékenységünket, arra buzdítom, hogy látogassanak el valamelyik foglalkozásunkra. Sok szeretettel várunk mindenkit.

Sill Zsuzsa

JEGYZET

Gondok az iskolával

Örvendetes hír, hogy a tavalyi három helyett az idén januárban 8 elsőt írtak be szüleik a helyi alapiskolába. Az öröm mégsem lehet felhőtlen, hiszen az oktatási intézmény működésében mostanra mintegy hatvan ezer eurós mínusz halmozódott fel (erről a lap 3. oldalán nyilatkozik Öry Péter polgármester). Tulajdonképpen a kezdetektől görgetett problémaként jelenik meg minden évben, hogy a minisztérium által erőltetett iskolatámogatási modell (az ún. fejkvóta) nem megfelelő, hiszen a gyerekek csökkenésével a jelenlegi támogatási rendszer mellett a problémát nem lehet megoldani. A kevés tanuló egyre nagyobb gondot okoz. Amikor az állam az önkormányzatokra bízta az alapiskolák működtetését, egy közepes nagyságú-létszámú iskola modelljét vette alapul, így a kisiskolákat fenntartó falvaknak tulajdonképpen egy ketyegő bombát adott „ajándékba”. Az oktatási minisztérium (pontosabban a kerületi hivatal) ugyanis csak részértétést utal minden évben, az egész működési költséget pedig a községnek kell állnia. Ez a pluszköltség egy-egy kisebb település életében gyakorlatilag veszélybe sodorja az egész költségvetést.

Mi a megoldás? Az államnak intézményt és nem létszámot kellene támogatnia. Hiszen az intézményhez hozzátartozik a szakácsnő, a napközis tanító néni, a takarító, fűtő, a gáz- és villanyszámla, a tatarozás-karbantartás és még sorolhatnánk. Ráadásul ha az állam pusztán kényszerű kiadásként kezeli az iskolákat és az egész oktatásügyet, a jövő generációit sodorja veszélybe. Magyarán: lebutítja az országot, a társadalmat. Általános tapasztalat, hogy a mai világban azok az országok tudtak fejlődni (pl. Finnország, Dél-Korea), amelyek megtérülő befektetésként tekintettek az oktatásra. Nálunk másról sem hallani, mint takarékoságról, amit reformnak neveznek az illetékesek. A fejlesztés pedig nem merülhet ki az interaktív táblák és az internetkapcsolat mennyiségében, milyenségében. Az emberséges, kiegyensúlyozott és felkészült diákokat nevelő iskola nem működhet úgy, hogy örökké rettegésben kell élnie az igazgatónak, pedagógusnak s végső soron az önkormányzatnak is. Ideje lenne az államnak átgondolnia az egész rendszert, és nem csak a számokkal, a milliókkal zsonglórkodni, mert az nem vezet sehová.

Képpen, szóban

■ **Mint** arról előbb is hírt adtunk, s ahogyan a község lakói is tapasztalják, átadásra került településünkön az új, több mint 200 négyzetméter alapterületű áruház. A Jednota-Coop tulajdonában levő és általa működtetett vegyesboltban végre méltó körülmények és nagy áruválaszték várja a csütörtökieket. A felvétel három héttel az átadás előtt készült, akkor már csak a külső festés hiányzott az épületről. A Jednota-Coop egyébként két helyiség bérbe adását is felkínálta, s már ezek is megtalálták az új bérelőiket.

■ **Gőzerővel** folyik a községi hivatal alagsori kisterme melletti szociális helyiségek felújítása. Köztudott, hogy a helyiségben egyebek mellett a nyugdíjas klub is működik. Az önkormányzat ezzel is szeretné komfortosabbá tenni a klubba járó idős emberek tartalmas időtöltését.

■ **Április** közepén ismét „megajándékozott” benünket valaki egy teherautónyi szeméttel. Az Erzsébet út mentén kiborított hulladék eredete ismeretlen. Polgármester úr természetesen azonnal megtette a feljelentést a rendőrségen ismeretlen tettes ellen. Ne legyenek illúzióink, hogy éppen ezt az esetet sikerül felderíteni, illetve kinyomozni az elkövető személyét. Az eset tanulsága, hogy míg nem egy csütörtöki polgár önzetlenül gyűjti a hulladékot (köszönet érte!), és szívügyének tekinti a község ápolatát, tisztaságát, egyesek – valószínűleg nem csütörtökiek – azért, hogy költséget takarítsanak meg, másoknak okoznak kiadást. A községi hivatalnak 400 eurójába került a szemét eltakarítása. Ezt végső soron az illető valamennyiünk zsebéből vette ki, hiszen a község költségvetése a község lakosait szolgálja.

■ **A Csallóközesütörtöki** Önkéntes Tűzoltó Testület új tűzoltógépkocsit kapott a szlovák belügyminisztériumtól. Robert Kaliňák belügyminisztertől az Iveco Daily típusú tűzoltókocsit március 19-én este vette át Nagy Anaklét, a testület parancsnoka.

■ **Hogy** mennyi hulladékot képes kitermelni egy község, jól mutatja tavalyi kimutatásunk. A 2014-es év során a csallóközesütörtöki gyűjtőudvarban az alábbi mennyiségű hulladék gyűlt össze (tonnában mérve):

A szelektált hulladék mennyisége a hulladékgyűjtő-telepünkön a 2014-es évben - tonnában
Vyselektované množstvo odpadu na zbernom dvore v roku 2014 - v tonách

Nagy terjedelmű egyéb hulladék	Objemový odpad	80.43
Papír, kartonpapír, csomagolóanyag	Papier a lepenka	34.80
Műanyag flakonok, -csomagolóanyagok	Plasty	29.52
Építkezési törmelék	Stavebný odpad	217.13
Üveg	Sklo	31.52
Biológiailag lebomló hulladékok	Biologicky rozložiteľný odpad	29.00
Szigetelőanyag, poliszti-rén	Izolačný materiál a polystyrén	0.20
Rongy, textil	Textílie	2.18
Háztartási gépek, fehér és fekete technika	Vyradené elektro	2.31
Akkumulátorok, elemek	Batérie a akumulátory	0.60
Gumiabroncsok	Pneumatiká	4.86
Fémek	Kovy	1.29
Konyhai hulladék, étolaj	Biologicky rozložiteľný kuchynský odpad	0.14

Fogjunk össze a kárpátaljai magyarokért!

Miközben Kelet-Ukrajnában még mindig ropognak a fegyverek, és a kárpátaljai fiatalok a katonai behívó elől igyekeznek egéruat nyerni, a környező országok magyarjai igyekeznek szolidaritást vállalni nemzettársaikkal. És segíteni, ki-ki a maga módján, ahogyan teheti. A segítség olykor egészen bagatellnek tűnhet, de minden viszonyítás kérdése. A ráti Szent Mihály Gyermekotthon neveltjei számára például az is óriási segítség, amit egy-egy szlovákiai kisközösség tud nyújtani számukra.

Csallóközsütörtökben az adományozás egy különös módjára került sor. A község szülötte, Puss Sándor jezsuita szerzetes olaszországi kapcsolatai révén kamionnyi használt ruhát pakoltak ki a község háza alsó termében, ahol az érdeklődők egy-két euróért, sőt olykor centekért vásárolhatták meg őket. Az atya által vezetett Jóindulat Polgári Társulás nem először tartott hasonló vásárt, de Csallóközsütörtökben ez volt az első ilyen. S tekintettel a nagy érdeklődésre, hamarosan megismételték.

Óry Péter, Csallóközsütörtök polgármestere:

Köztudott, hogy Puss Sándor atya, ekcesi plébános Csallóközsütörtökben született. Még nyáron beszélgetve vetette fel az ötletet, hogy ők a kárpátaljai gyerekek számá-

ra szoktak olyan adománygyűjtést tartani, amely a gyermekotthon fenntartását segíti. Akkor megigérttem neki, hogy megpróbálunk segíteni, hogy a rászorulókhöz, szegényebb emberekhez eljussanak a nála összegyűlt olasz ruhák. Kettős segítségnyújtásról van szó, hiszen ezzel egyrészt a szegényebb helyzetben levő polgárainkon segítünk, míg a vásárból befolyt összeget a fent említett gyermekotthon kapja. Részünkről a község biztosította a bedobozolt ruhák ideszállítását, a fennmaradók visszavételét, és helyiséget biztosítottunk.

Bíró Árpád, a gyermekotthon képviselőjében elmondta, hogy a munkácsi római

katolikus egyház által alapított ráti gyermekotthont főleg adományokból tartják fenn, és ebben Sándor atya is nagyon sokat segít. A pénzadomány azért megfelelő, mert a schengeni határon problémát jelentene ruhaszállítmány bevitelére Ukrajnába. A gyermekotthonban egyébként három családi házban harminc gyereket nevelnek napjainkban, de épül a negyedik ház és egy rehabilitációs központ is, sérült gyermekek számára.

A kezdeményezés sikerét bizonyítja, hogy, mint említettük, a vásárt meg kellett ismételtetni, és elképzelhető, hogy lesz folytatása.

(k-y)

Az emlékezet fontossága

A Szent Jakab Polgári Társulás, mint arról legutóbbi, decemberi lapszámunkban hírt adtunk, szeretné megépíteni a falu kemencéjét. Mint Kállay Andrástól, a társulás munkatársától megtudtuk, ez közösségépítő elképzelés jelenleg a tervezés stádiumában van, hiszen a kemence köré kiszolgáló létesítmények is szükségeltetnek (tető, rendbe szedni a környéket stb.). Bármennyire is lelkesek az emberek, ez is elsősorban anyagiak kérdése, így a társulás pályázatot nyújt be a Bethlen Gábor Alapítványhoz az ehhez szükséges feltételek megteremtéséhez. A döntések előreláthatóan májusban várhatóak.

Az ideai konkrét tervek közül említést érdemel a szokásos gyermeknap (május végén, június elején), a hagyományörző aratás, amelynek időpontja szintén időjárásfüggő. Aztán a szintén hagyományos adventi rendezvények következnek. Ami viszont nem függ sem az időjárás, sem a kurátorok kegyeitől, az a község múltjának fényképek útján történő dokumentálása, majd kiállítása. Mondanunk sem kell, hogy ez a közös emlékezet szempontjából fontos, hiszen az egymást követő generációknak meg kell ismerniük falujuk történelmét, szüleik, dédszüleik és távolabbi őseik sorsát, aminek az egyik legkézenfekvőbb prezentálása a régi fényképek összegyűjtése és bemutatása (az erre vonatkozó felhívás alább olvasható).

A polgári társulás a községi önkormányzattal karöltve ugyancsak idén nyárra tervezi az 1965-ös nagy dunai árvízre való megemlékezést. A júniusi 50. szomorú évforduló alkalmából szeretnének visszaemlékezni az akkori összefogásra, és meghívják a községbe mindazokat, akik azokban a nehéz időkben Csallóközsütörtöki családoknál találtak menedéket. Minderre valószínűleg már csak az idősebbek emlékeznek, de remélhetően fennmaradtak fényképek, amelyek dokumentálják az akkori történéseket, emberi kapcsolatokat. Ebből az alkalomból szintén felhívást tesznek közzé, amely a lapban olvasható.

A Szent Jakab Polgári Társulás
felhívással fordul falunk lakosságához:

Állítsuk össze falunk képes múltját!

Múltunk dokumentálásának, fennmaradásának egyik lényeges eleme a fénykép. A fénykép megmutatja nekünk, hogy is néz ki valami, nem kell a fantáziánkra bízni egy adott személy, helyszín elképzelését egy leírás alapján. Bár a fénykép az írásos vagy építészeti emlékekhez képest viszonylag fiatal, így is rengeteg értékes információval és érdekességgel bír múltunkról. Nagyon sok fénykép található a családi gyűjteményekben, amelyeknél már egyre kevesebben tudják, emlékeznek rá, ki is látható rajta.

Tisztelettel megkérjük ezért falunk lakosságát, hogy amennyiben rendelkeznek régi, 1945 előtt készült fényképekkel, segítse-

nek bennünket egy nagy, közös fényképgyűjtemény létrehozásában. A fényképeket digitalizálás után természetesen mindenkinek visszaszolgáltatjuk. A következő témákat hoztuk létre:

- falunk a múltban – fényképek az 1945 előtti állapotokról, hogy néztek ki a középületek és környezetük, az akkori utcák, házak, stb.
- emberek – elődeinkről a faluban készült képek, lehetnek portrék, csoportképek stb.
- csütörtökiek a nagyvilágban – olyan képek, amelyeken elődeink a világ más tájain láthatók, ide tartoznak például a katonaképek.

Megkérünk mindenkit, hogy amennyiben lehetséges, egy mellékelt papíron a képeket lássák el rövid jegyzetekkel, vagyis ki(k) látható(ak) a képen, hol készült a kép és mikor (amennyiben pontosan nem tudni, mikor készült a kép, elég körülbelül is megadni). A begyűjtött fényképekből még az idén szeretnénk egy fényképkiállítást rendezni, valamint egy online elérhető fényképtárat létrehozni.

A fényképeket Nagy Tibornál (Óvoda sor 448), Kállay Andrásnál (Óvoda sor 476), valamint a községi hivatalban Feketevízi Erikánál lehet elhelyezni, vagy digitalizálva a szentjakab.pt@gmail.com címre. A borítékra kérjük ráírni a nevet és címet. A fényképeket a lehető legrövidebb időn belül visszavisszük.

Az együttműködők segítségét előre is köszönjük!

Támogatások

2014-ben Csallóközsütörtök község önkormányzata az alábbi támogatásokat* nyújtotta a faluban működő civil szervezeteknek:

Szervezet	támogatás összege
1. Vöröskereszt h.sz.	300,00 euró
2. Játsszóház	300,00 euró
3. Szent Jakab Polgári Társulás	299,68 euró
4. 66-os számú Szent Jakab cserkészcsapat	298,89 euró
5. Dajori Polgári Társulás	300,32 euró
6. Önkéntes tűzoltó szervezet	395,90 euró
7. Római Katolikus Egyház	2 000,00 euró
8. Csallóközsütörtök FC	8 440,00 euró
9. Nyugdíjas klub	300,00 euró

Egyéb hozzájárulások:

Római Katolikus Egyház 3 942,89 euró
– személtelszállítás, munkálatok a templom megvilágításánál
Játsszóház: 235,50 euró – bérleti díj az épület használatáért

2015-ben az önkormányzati támogatás tervezett összege:

Civil szervezetek	330,00 euró
Csallóközsütörtök FC	8 000,00 euró
Római Katolikus Egyház	2 000,00 euró

(A községi főellenőr beszámolója alapján)

Megmaradni a középmezőnyben

A csallóközsütörtöki futballesapat az őszi idényt a 7. helyen zárta. Kissé zakogva indult a tavaszi szezon (itthon döntetlen Lúccsal, kint vereség Kisudvarnokban), így a csapat kissé lejjebb csúszott a tabellán. Játékos-gondok terhelték a csapatot, amely végre kiegészült. De, logikusan, az újaknak még be kell illeszkedniük, és össze kell szokni a kollektívának. Az év végén ráadásul több éves ténykedése után lemondott a csapat addigi vezetője, Kállay Tamás. Helyette Tóth Árpád vállalta fél évre a csapat vezetését. A megbízott vezetőt kérdeztük, mire számít az idei szezon második félidejében?

Nem jól indult a tavaszi szezon, hiszen itthon csak döntetlent sikerült elérni Lúcs ellen.

Igen, ezt főleg az okozta, hogy ideges volt a csapat, de majd lassan belejönnek. Szerencsére vannak új játékosaink is, a négy távozó helyett érkezett négy erősítés, két játékos Pozsonyból, valamint Rigó Gáspár Somorjáról és Vass Péter Gútorról. Az őszi szezon végére mindössze tíz játékosunk maradt, ezért kellett a pótlás. Ezek fiatal játékosok, s kuriózumként említem, hogy van közöttük egy évek óta itt élő ukrán srác is.

A csallóközsütörtöki csapat jó ideje gyakorlatilag a középmezőnyben foglal helyet. Mik a terveik? Előbbre lépni, vagy ezt a pozíciót megtartani?

Mindenképpen szeretnénk megtartani a középmezőnyben való helyünket. Kisudvarnoktól szoros meccsen kaptunk ki. Ebben nincs semmi meglepő, ez a bajnokság egyik legjobb csapata, hiszen a szerdahelyi ifik folytatják itt a játékot. A lúccsal szembeni döntetlen kissé fájdalmas, mert ebben a meccsben benne volt a győzelem lehetősége.

Januárban részt vettek a téli tornán. Milyen eredménnyel?

Az első hat csapat a mi osztályunkból szerepelt, és két felsőbb osztályban játszó csapat. Mindössze egy meccsen kaptunk ki, és a második helyen végeztünk. Nem lesz ez rossz csapat szerintem, hiszen a focistáink fiatalok, lelkesek. A lényeg, hogy felszabadultan játsszanak, szokjanak össze, és élvezzék a focit. Akárcsak a szurkolók, akiknek köszönet a támogatásért. Köszönet illeti az önkormányzatot is, amely az idei évre is biztosítja számunkra a megszokott támogatást. Ugyancsak szeretnék köszönetet mondani azoknak a játékosoknak, akik nem hagytak cserben bennünket, és a nehéz időkben is itt maradtak.

A tavaszi idény menetrendje

Štvrtek na Ostrove–Lúč na Ostrove	0:0
Malé Dvorníky–Štvrtek na Ostrove	2:1
Štvrtek na Ostrove–Blatná na Ostrove	március 22, 15:00
Štvrtek na Ostrove–Holice na Ostrove	március 28, 15:00
Čenkovce–Štvrtek na Ostrove	április 5, 15:30
Štvrtek na Ostrove–Čakany	április 11, 15:30
Kostolné Kračany–Štvrtek na Ostrove	április 18, 16:00
Štvrtek na Ostrove–Baka	április 26, 16:00
Kráľovičove Kračany–Štvrtek na Ostrove	május 2, 16:30
Štvrtek na Ostrove–Okoč-Sokolec	május 10, 16:30
Ižop–Štvrtek na Ostrove	május 16, 17:00
Štvrtek na Ostrove–Baloň	május 24, 17:00
Velké Blahovo–Štvrtek na Ostrove	május 31, 17:00
Štvrtek na Ostrove–Dolný Štál	június 7, 17:30
Rohovce–Štvrtek na Ostrove	június 14, 17:30

Tabella

#	Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body	+ Body
1	NAFC Velké Blahovo	17	14	3	0	55:14	45	18
2	MFK Malé Dvorníky	17	12	3	2	46:15	39	12
3	Družstevník Kráľovičove Kračany	17	9	5	3	34:21	32	8
4	Družstevník Holice n/O	17	9	2	6	26:22	29	5
5	Družstevník Lúč n/O	17	9	2	6	27:24	29	2
6	SC Čenkovce	17	8	2	7	32:31	26	2
7	Dynamo Blatná n/O	17	7	3	7	31:35	24	-3
8	TJ Kostolné Kračany	17	7	2	8	26:33	23	2
9	FC Štvrtek n/O	17	6	4	7	34:26	22	-2
10	Družstevník Okoč-Sokolec	17	6	4	7	35:38	22	-5
11	Družstevník Dolný Štál	17	5	4	8	27:35	19	-8
12	Družstevník Ižop	17	5	4	8	36:51	19	-8
13	FK Baka	17	5	2	10	19:32	17	-7
14	Družstevník Baloň	17	4	4	9	19:28	16	-11
15	ŠK Čakany	17	3	2	12	24:41	11	-13
16	ŠK Rohovce	17	3	2	12	19:44	11	-16

EGY KIS TÖRTÉNELEM

A csallóközi vasút tervei

Az 1895–96-ban kivitelezett csallóközi vasút végleges tervét számos elképzelés előzte meg, amelyeket a sajtóból és a kiadott előmunkálati engedélyek alapján követhetünk nyomon. Az egy évig érvényes engedélyeket magánszemélyek vagy társaságok kapták az előmunkálatok elvégzésére. Az a gondolat, hogy Komáromot bekapcsolják az északi irányú vasúti forgalomba, főleg stratégiai okokból már az 1860-as években felmerült, ám heves vitákat váltott ki a vasút pontos iránya. Purgina szerint egyesek Trencsén felé építették volna, Érsekújvár és Nyitra érintésével, mások a Garam menti vasútra kívánták kapcsolni. Egy esetleges Csallóközön át vezető Komárom–Pozsony vasút építésének tervéről ebből az időszakból nem találunk adatot. A Csallóköz területén már az 1880-as évek elején igény mutatkozott a vasútépítésre, ami nyilván az 1880-as hévtörvény kedvező hatásának tudható be. Az 1880-tól 1896-ig terjedő időszakban a vonalvezetés számos változata merült fel. A Komáromi Lapok első számának vezércikkírója az építendő csallóközi vasút vonalát úgy

tünteti fel, hogy az a vízvásztó dombocon halad majd, Aranyoson, Ócsán, Tanyon és Szerdahelyen keresztül, végül Vereckye körül a Duna-ágon át Pozsonynál a fővonatra vezetik (Komáromi Lapok, 1880. június 3.).

A kereskedelmi miniszter 1882-ben a Duna jobb partja mellett fekvő Csúnytól Somorján át Csütörtökig vezetendő rendes nyomtávú másodrangú vasútra ad előmunkálati engedélyt, a 80-as években a Dunaszerdahely–Galánta, Pozsony–Dunaszerdahely szakaszokra, majd 1892-ben a Pozsonytól Dunaszerdahelyig Somorja, esetleg Csallóközcsütörtök érintésével építendő vonalszakaszra (Vasúti és... 1892. július 16.). Az 1893-as évben adták ki a legtöbb előmunkálati engedélyt. Ismételten feltűnik a Pozsony–Somorja, esetleg a Csallóközcsütörtök–Dunaszerdahely irány (Komáromi Lapok 1893. július 1.), továbbá egy Pozsony–Dunaszerdahely–Nagymegyer–Komárom (Vasúti és...1893. december 10.) és egy Pozsony–Dunaszerdahely vonal terve is. *(Szabó Eszter: A csallóközi vasút története a kezdetektől 1918-ig – epa.oszk.hu)*

A mi kislexikonunk

Újszülötteink

Hromada Viktória

(szülők Hromada László és Hromada Lúcia)

Fájdalommal búcsuztattuk

Bortel Emil	75. roku života
Sípos Rudolf	életének 64. évében
Zuzák Ferenc	életének 60. évében
Czíferi Etel	életének 91. évében
Álló Oszkár	életének 49. évében

Bejelentkeztek falunkba

Varga Ottó, Somorja
Jalkóczy Andrea, Béke
Jalkóczy Synthia, Béke

Elköltöztek falunkból

Havrila Martin, Csehország
Vašková Tatjana, MUDr., Bratislava
Vaško Zdenko, Bratislava
Tichá Helena, Hodos
Tichý Imre, Hodos

FELHÍVÁS

Ötven év telt el a nagy dunai árvíz óta. Akkor, 1965-ben segítő kezet nyújtottak egymásnak az emberek. Csallóközcsütörtökbe is több család érkezett, akiknek az ár elsodorta az otthonukat. Községünkbe elsősorban Medvéről érkeztek szorult helyzetbe került magyarok. Minderre már csak az idősebbek emlékeznek, de remélhetően fennmaradtak fényképek, amelyek dokumentálják az akkori történéseket.

Hogy az emlékek ne halványuljanak el, idén szeretnénk visszaemlékezni az akkori összefogásra, és meghívjuk községünkbe mindazokat, akik 1965-ben nálunk találtak menedéket. Ezért kérünk mindenkit, akinek vannak az akkori időkben készült fotói, gyűjtsük össze őket, hogy ezekkel is segíthessük a méltó megemlékezést és a közös találkozást. A fényképeket kérjük a községi hivatalban leadni, ahonnan a feldolgozás után mindenki sértetlenül visszakapja azokat.

HÍRNÖK – a csallóközcsütörtökiek lapja

Megjelenik: negyedévente, ingyenes kiadvány

Kiadja a Csallóközcsütörtöki Községi Hivatal

Vám tér 1, 930 40 Štvrtok na Ostrove,
 IČO: 305 731

Felelős kiadó: Őry Péter polgármester

Felelős szerkesztő: Kövesdi Károly

Műszaki szerkesztő: Beutlschmidt Robert

Nyilvántartási szám: EV 4427/11,

ISSN: 1338-8258

A hírnökkel kapcsolatos észrevételeiket, illetve közlésre szánt írásait a községi hivatal titkárságán, félfogadási napokon adhatják le olvasóink.

SPRAVODAJ – občasník Štvrtočanov

Vychádza: štvrťročne, nepredajný výtlačok

Vydáva Obecny úrad Štvrtok na Ostrove

Mýtna nám.1, 930 40 Štvrtok na Ostrove,
 IČO: 305 731

Zodpovedný vydavateľ: Péter Őry starosta

Zodpovedný redaktor: Károly Kövesdi

Technický redaktor: Robert Beutlschmidt

Evidenčné číslo: EV 4427/11,

ISSN: 1338-8258

Pripomenky a návrhy článkov na zverejnenie v občasníku Spravodaj môžete odovzdať na sekretariáte Obecného úradu v stránkových dňoch.

SPRAVODAJ

OBČASNÍK ŠTVRTOČANOV

XI. ročník 1. číslo

apríl 2015

Veľkonočné zvyky a tradície

Obdobie Veľkej noci je v kresťanstve najvýznamnejším a najdôležitejším sviatkom cirkevného roku. Pôvod sviatku pochádza zo starožidovského sviatku pésah (obchádzanie). Veľká noc sa slávi prvú nedeľu po prvom splne mesiaca po jarnej rovnodennosti. Veľkonočná nedeľa je pohyblivým sviatkom a môže pripadnúť na čas od druhej polovice marca do konca apríla. Kresťanstvo spojilo pôvodné pohanské znovuzrodenie jari a príchod hospodárskeho roka, s oslavou zmŕtvychvstania Ježiša Krista. V tradičnej kultúre sa so sviatkami Veľkej noci spájali obyčaje spojené s príchodom jari, obrady vykonávané počas tohto obdobia patria k obradom prechodu. Prosperitné a magické úkony mali zabezpečiť dobrý začiatok hospodárskeho roka, hojnosť, prosperitu a zdravie ľudí a dobytká.

Množstvo z prostriedkov využívaných v pohanských obradoch prevzalo kresťanstvo a používajú sa aj v súčasnosti: svätenie vody, zelene, potravín a zapalovanie ohňa. Voda mala očistný, ale i ozdravujúci charakter a úspešnosť vykonávaných obradov bola podmienená čistotou samotných realizátorov a prostredia, preto na Zelený štvrtok, Veľký piatok a Bielu sobotu bolo časté obradové umývanie sa ľudí v potoku ešte pred východom slnka. Zeleni a čerstvým vetvičkám bola pripisovaná schopnosť prinavrátiť životnú silu a zabezpečiť zdravie. Oheň mal magicko – očistný charakter a pomáhal zaháňať nečisté sily na začiatku poľnohospodárskeho cyklu. Významnú časť veľkonočného týždňa tvorila príprava veľkonočného obradového jedla. Konzumácia mäsa po štyridsaťdňovom

pôste mala zabezpečiť hojnosť v nasledujúcom období. K typickým obradovým jedlám patrí vajce, ktoré symbolizovalo znovuzrodenie a vo Veľkonočný pondelok ním boli kupači obdarúvaní. Najmä na východnom Slovensku sa pripravoval obradový koláč, paska. Mal okrúhly tvar a symbolizoval hojnú úrodu. Aj dnes sú pre veľkonočné obdobie typické kysnuté koláče a koláče rôznych tvarov, napr. v tvare baránka. Veľkonočná nedeľa ukončovala štyridsaťdňový pôst, na rannej omši sa posväcovali jedlá. Kto sa vraj prvý vrátil z omše domov, tomu prvému mala dozrieť úroda na poli a prvý mal ukončiť poľnohospodárske práce. Po príchode domov začala spoločná konzumácia jedál, prestretý stôl hojnosťou pripomínal štedrovečerný stôl.

(pokračovanie na strane 3)

Tento rok bude rokom zlomu

Nový rok, nová samospráva a nové výzvy z ktorých sa zameriavame na dve horúce témy. Pýtame sa novozvoleného starostu obce Mgr. Pétera Óryho čo čaká obyvateľov obce tento rok.

Ak chceme analyzovať obdobie pred nami, môžeme konštatovať, že rok 2015 znamená najväčší zlom v živote obce. Už viackrát sme naznačili, že zabezpečenie základného, riadneho chodu našich vzdelávacích inštitúcií nám spôsobuje veľké problémy. Samozrejme nemáme na mysli samotnú existenciu základných škôl. Problémy vznikajú z nižšieho počtu žiakov navštevujúcich jednotlivé školy čo zásadne ovplyvní financovanie základných škôl zo štátneho rozpočtu a to je gro problému. Podľa tohoročnej prognózy chýbajúce finančné prostriedky na prevádzku obidvoch základných škôl činia cca 60.000,-€, čo je veľmi veľa. V porovnaní s rozpočtom obce, ktorý počíta s príjmom vo výške zhruba 800 000,-€ je jednoznačné, že tento 8 až 9%-ný finančný deficit značne naruší rozpočet obce a tým aj celý chod obce. Otázka sa netýka teda len existencie základných škôl, ich prevádzky a udržania, ale aj skutočnosti, či je obec schopná sa rozvíjať aj za také podmienky. (Iná otázka je, či je hociktorá obec schopná sa rozvíjať a zveľaďovať bez existencie školy.) Najväčšou výzvou pre nás je teda osud našich škôl, ktorý musíme riešiť. Na marcovom zasadnutí obecného zastupiteľstva budeme rokovať o riešení tohoto problému, veď veľa času nemáme, musíme konať. Šesťdesiatistícový finančný deficit škôl ohrozuje základný chod celej obce.

Aké možnosti, resp. aká úniková cesta je možná z tejto situácie? V takejto situácii človeka napadne otázka, odkiaľ získať finančné prostriedky, aby sa dalo vzniknutú diery zaplatať?

V rozpočte obce nemôžeme len tak preradiť z jedného programu do druhého finančné prostriedky. Dalo by sa napr. obmedziť prevádzku verejného osvetlenia alebo prevádzku niečoho iného, ale to nie

je riešením. Jedná sa o celistvý proces a keby sa našlo aj rýchle a bezbolestné riešenie v tomto roku, každý rok sa to nedá zopakovať. Avšak tento problém vznikne v budúcnosti z roka na rok.

Môžeme povedať, že túto situáciu spôsobilo štátne financovanie škôl?

Finančné prostriedky poskytované na prenesené kompetencie škôl zo štátneho rozpočtu ledva pokryjú mzdové náklady učiteľov. Dvetisícosemsto eurový mesačný deficit vznikol len na mzdových nákladoch. Finančné prostriedky poskytnuté Ministerstvom financií cez Okresný úrad školstva z Trnavy na prenesené kompetencie škôl nezahŕňajú výdavky na prevádzku kuchyne a školského klubu. Štát financuje výlučne mzdy zamestnancov školy (resp. časť mzdových nákladov). Občanov treba informovať o týchto realitách, aj keď to je bolestivá záležitosť. Mohli by sme hovoriť samé pekné veci, snívať sa, ale reálna skutočnosť je iná. Ako sa znižuje počet žiakov na základných školách o to sa zhoršujú podmienky udržania jednotlivých škôl.

Môžeme premýšľať o možnosti zlúčenia základných škôl (maďarskej a slovenskej) a o tom, koľko by sme s tým ušetrili, alebo vytvoriť z plno organizovanej školy neplno organizovanú, t.j. 1-4. ročník. Táto celá situácia potvrdzuje, že systém financovania školstva je zlý. Na základe počtu žiakov sa nedá financovať základnú školu, pre rodičov a pre školy je to obrovskou nevyhodou.

Predsa samospráva zrekonštruovala budovu školy .

Práve preto. Tým ušetríme na energii ročne 8000,-€. Obec z vlastných finančných prostriedkov financuje aj výdavky na údržbu budovy, zelene atď. Musím ešte dodať, že rok a pol, ktoré stoja pred nami sú závislé od toho čo sa bude diať so školami.

Je možné, že musíme pozastaviť plánované investičné akcie obce, ak nechceme niečo predať z majetku obce. Avšak aj keby sme niečo predali, príjem z predaja majetku

obce je možné použiť len na krytie investičných nákladov. Teda, ak predáme kus pôdy, príjem z tohoto predaja nemôžeme použiť napr. na mzdové náklady, výlučne sa dá tento príjem použiť na investície. Inak nad našimi školami ešte stále visí aj Čaplovičov školský zákon, ako Damoklov meč, nakoľko uvedený zákon je v súčasnosti platný a účinný od septembra. V zmysle uvedeného zákona s menej ako jedenástimi žiakmi sa nedá otvoriť trieda.

A čo je druhou veľkou výzvou pre obec v tomto roku?

Je to otázka odpadového hospodárstva. Zdesením zisťujeme, že čím ďalej tým viac smetí. Napríklad deviateho marca sme sa zobudili na to, že na polnej ceste medzi Alžbetiným dvorom a našou obcou, kde je obvykle vždy veľa ilegálne uloženého odpadu, niekto vysypal za celé nákladné auto smeti. Likvidácia tohoto odpadu a jeho uloženie na skládku stálo obci vyše 400,-Eur. Samozrejme som podal na Obvodnom oddelení PZ Šamorín oznámenie na neznámeho páchatela vo veci priestupku na úseku ochrany životného prostredia. Toto je len jedným príkladom z mnohých problémov, čo naznačuje, že otázka likvidácie odpadu bude znamenať čím ďalej tým viac neriešiteľných problémov.

Podotkneme: Je to napriek tomu, že v Obci Štvrtok na Ostrove bol vybudovaný dobre fungujúci zberný dvor.

Odkedy prevádzkujeme zberný dvor sa vyzbieralo neskutočne veľké množstvo odpadu. Bez fungovania zberného dvora nevieme kde by skončil tento odpad. Dôležité je informovať občanov, že sme vyhlásili verejné obstarávanie na zber a odvoz komunálneho odpadu. Naša obec oproti ostatným obciam už štyri roky nezvyšovala miestny poplatok za komunálny odpad, vďaka tomu, že sme uzatvorili zmluvu na stále, nemenné ceny. Teraz je otázne, akú cenu dá víťazný uchádzač verejného obstarávania, nakoľko v závislosti od víťaznej ceny sa bude pohybovať aj miestny poplatok za komunálny odpad v roku 2016.

Veľkonočné zvyky a tradície

(pokračovanie zo strany 1)

Zvyšky z posvätených jedál (škrupiny, kosť, ...) sa v žiadnom prípade nesmeli zahodiť. Zakopávali sa na poli, alebo prímiešali do potravy pre dobytok, prípadne spálili v peci.

Veľkonočný pondelok je posledným dňom sviatku Veľkej noci. Tento deň je spájaný s takzvanou kupačkou (východné Slov.), šibačkou (západné Slov.). Mládenci v skorých ranných hodinách chodievali v skupinách a oblievali mladé dievčatá vodou, ktorá mala magickú funkciu a mala zabezpečiť nie len zdravie, ale i krásu. V dome im ponúkli pripravené pohostenie (koláče, vajcia, pálenku) a obdarovali maľovaným vajítkom. V súčasnosti kupači navštevujú prevažne iba najbližšiu rodinu, vodu často krát nahradila voňavka a namiesto kraslíc sú obdarovávaní peniazmi alebo naturálnymi darmi.

Podtatranské múzeum /Autorka článku: Mgr. Michaela Kočíšová

